

goede 'fame ende renommee van geleertheyt ende instructie der jonge jeucht (die tot hem conflueren vuyt verscheyde landen) zoe in de liberale consten als inde suyvere christel. religie'²⁸). Aan de door rekestranten genoemde kwaliteiten voegde de magistraat eigener beweging toe, dat Carpentier óók goed onderricht gaf in de zuivere christelijke godsdienst. Dit deed het stadsbestuur m.i. met goede reden: het onderstreepte zo dat Carpentiers school ook, eventueel vooral, in dit opzicht recht van bestaan had naast de stadsschool en dat de toelage dus meer dan verantwoord was. Rector Schonaeus was immers de oude religie toegedaan gebleven, Carpentier bood onderdak aan leerlingen wier ouders of voogden voor hen protestants onderwijs, en vooral: godsdienstonderwijs wensten²⁹).

Aan deze symbiose van stadsschool en particuliere school kwam op 1 mei 1597 een einde omdat op die datum met de benoeming van Theodorus Schrevelius tot conrector naast Schonaeus de situatie werd gewijzigd. Schrevelius was een gewaardeerd leraar aan de school van Leiden, wier curatoren op zijn verzoek op 28 april 1597 voor hem een loffelijk 'testimonium ante actae vitae' uit schreven, een bewijs van onbesproken gedrag. Haarlem had een zekere claim op deze oud-alumnus der stad en zag hem gaarne komen; aan de 'conditio sine qua non' dat hij gereformeerd was werd voorts door hem voldaan. Zo werd de stadsschool, na de periode van het compromis waarbij de oude Schonaeus was gehandhaafd, allengs in de gewenste richting gebracht. Inderdaad werd Schrevelius 's rectors rechterhand, en in 1609 werd hij rector, in alles een voortreffelijke keus³⁰).

Carpentier werd door dit alles voor de stad overbodig. Wat direct leidde tot het verbreken van de financiële band. Dit risico had er van het begin af aan ingezet. Mogelijk heeft dr. Joke Spaans gelijk, als ze in haar recente *Haarlem na de Reformatie* meent (p. 147) dat de stad aanvankelijk aan Carpentier had gedacht en dat deze zelf op dat conrectoraat had gevlast. Bij haar veronderstelling dat Carpentier uit dépit over deze gemiste kans uit Haarlem is weggegaan, teken ik echter aan dat zij zich wellicht wat genuanceerder zou hebben uitgedrukt als zij had geweten waar Carpentier heenging. Als zij de op 12 april 1598 door de kerk aan hem afgegeven attestatie vermeldt, schrijft zij koel, dat hij 'naar elders' vertrok. Carpentier had echter een niet gering alternatief! Hij verplaatste zijn school naar Noordwijk, en wel, naar Pratje in 1770 wist, 'auf